

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΤΟΜΕΑΣ: ΔΙΚΑΙΟ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΖΩΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΗΘΙΚΗ

(Φ.Ε.Κ. 116/6-2-2020, τ. Γ)

ΤΗΛ. 2310 997163

e-mail: mvantsos@past.auth.gr

ΒΙΟ-ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

Γεννήθηκε στην Κων/πολη το 1971.

ΣΠΟΥΔΕΣ – ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

1990-1994: Πτυχίο Θεολογίας, Θεολογική Σχολή ΑΠΘ, Τμήμα Ποιμαντικής, βαθμός «άριστα» (9,38).

1994-1997: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, Θεολογική Σχολή ΑΠΘ, Τμήμα Θεολογίας, βαθμός «άριστα» (9,50).

1997-2002: Διδακτορικό Δίπλωμα, Θεολογική Σχολή ΑΠΘ, Τμήμα Ποιμαντικής, βαθμός «άριστα».

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

1998-2002: Επιστημονικός Συνεργάτης (Wissenschaftlicher Mitarbeiter) της Έδρας Συστηματικής Θεολογίας στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου.

2002-2004: Επιστημονικός Βοηθός (Wissenschaftlicher Assistent) της Έδρας Συστηματικής Θεολογίας στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου.

2004-2008: Λέκτορας στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

2008-2015: Επίκουρος Καθηγητής στο ίδιο Τμήμα.

2015-2020: Αναπληρωτής Καθηγητής στο ίδιο Τμήμα.

2020-σήμερα: Καθηγητής στο ίδιο Τμήμα.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Βιοηθική, ιατρική ηθική, κοινωνική ηθική, οικολογική ηθική.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ

- Επιτροπή επί της Βιοηθικής του Οικουμενικού Πατριαρχείου
- Ελληνικό Κλιμάκιο της Έδρας Βιοηθικής της UNESCO

- Εθνική Επιτροπής Δεοντολογίας για κλινικές μελέτες του Υπουργείου Υγείας
- Επιτροπή Βιοηθικής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

2002-2003: Δίδαξε στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου τα ακόλουθα μαθήματα:

1. Βασικές αρχές της Χριστιανικής Βιοηθικής
2. Το ζήτημα της έκτρωσης
3. Βασικές έννοιες Χριστιανικής Ηθικής

2004-2013: Δίδαξε στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τα ακόλουθα μαθήματα:

1. 702Y Χριστιανική Ηθική 1 (προπτυχ. υποχρεωτικό μάθημα Ζ΄ Εξαμ.)
2. 803Y Χριστιανική Ηθική 2 (προπτυχ. υποχρεωτικό μάθημα Η΄ Εξαμ.)
3. X220 Βιοηθική: Θεώρηση από άποψη Χριστιανικής Ηθικής (προπτυχ. επιλεγόμενο μάθημα)
4. Θ232 Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής (προπτυχ. επιλεγόμενο μάθημα)
5. ΧΗ1 Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Α΄: Πατερικά κείμενα Χριστιανικής Ηθικής (μεταπτυχιακό μάθημα)
6. ΧΗ3 Θέματα Βιοηθικής Α΄ (μεταπτυχιακό μάθημα)
7. ΧΗ4 Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Β΄: Σύγχρονοι ηθικοί προβληματισμοί (μεταπτυχιακό μάθημα)

Από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, μετά τη διαμόρφωση του νέου προγράμματος σπουδών, διδάσκει στο ίδιο Τμήμα τα ακόλουθα μαθήματα:

1. YE09 Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική (προπτυχ. υποχρεωτικό μάθημα επιλογής Ε' - Ζ' Εξαμ.)
2. X295 Θέματα Ορθόδοξης Βιοηθικής (προπτυχ. επιλεγόμενο μάθημα)
3. Θ306 Ηθική θεώρηση της μεταμόσχευσης (προπτυχ. επιλεγόμενο μάθημα)
4. Θ321 Θέματα Κοινωνικής Ηθικής (προπτυχ. επιλεγόμενο μάθημα)
5. XH7 Θέματα Ιατρικής Ηθικής (μεταπτυχιακό μάθημα)
6. XH9 Ηθικοί προβληματισμοί σε κοινωνικά θέματα (μεταπτυχιακό μάθημα)
7. XH6 Ηθικοί προβληματισμοί για τα ζώα και τα φυτά (μεταπτυχιακό μάθημα)

Επιπλέον, συμμετέχει μαζί με άλλους συναδέλφους στη διδασκαλία των ακόλουθων μαθημάτων:

1. Y407 Εκκλησία και σύγχρονος κόσμος (προπτυχ. υποχρεωτικό μάθημα Δ' Εξαμ.)
2. YE11 Θεολογία, φυσικές επιστήμες και περιβάλλον (προπτυχ. Υποχρεωτικό μάθημα επιλογής)
3. YE23 Ποιμαντικό και κοινωνικό έργο της Εκκλησίας – Θεωρία (προπτυχ. Υποχρεωτικό μάθημα επιλογής)
4. YE24 Ποιμαντικό και κοινωνικό έργο της Εκκλησίας – Εφαρμογές (προπτυχ. Υποχρεωτικό μάθημα επιλογής)

Επίσης, διδάσκει στο Διδρυματικό ΠΜΣ «Συστηματική Φιλοσοφία» του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ., του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

και του Τμήματος Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 τα ακόλουθα μαθήματα:

ΦΣΜ 103: Αναπαραγωγικές και βελτιωτικές τεχνολογίες υπό το πρίσμα της βιοηθικής (μεταπτυχ. μάθημα χειμ. εξαμήνου)

ΦΣΜ 118: Ηθική θεώρηση της εμπορευματοποίησης του ανθρωπίνου σώματος (μεταπτυχ. μάθημα θερινού εξαμήνου)

Τέλος, διδάσκει στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Φιλοσοφική, Παιδαγωγική και Διεπιστημονική Ανθρωπολογία» των Τμημάτων Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής (επισπεύδον) της Φιλοσοφικής Σχολής, Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής, Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών και Αρχιτεκτόνων Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ από το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 το εξής μάθημα:

ΜΘΑ 102: Βιοηθικοί προβληματισμοί κατά το τέλος της ζωής (μεταπτυχ. μάθημα Γ' εξαμήνου)

- Το μάθημα «Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική» (ΥΕ09) υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα <https://elearning.auth.gr>
- Το μάθημα «Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής» είναι ενταγμένο στα Open Courses του Α.Π.Θ. και διαθέσιμο στους φοιτητές και σε κάθε ενδιαφερόμενο. Βλ. <https://opencourses.auth.gr/courses-/OCRS232/>

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

- Έχει συνεργαστεί με τους καθηγητές του Τμήματος Ορθόδοξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου και της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Βασιλείας (Basel) έχοντας διοργανώσει από κοινού σεμινάρια βιοηθικής για μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψηφίους διδάκτορες.

- Εξωτερικός αξιολογητής των Πανεπιστημιακών Προγραμμάτων Σπουδών στη Ρουμανία (Romanian Agency for Quality Assurance in Higher Education ARACIS).

- Συνδιοργανωτής από το 2021 του Διεθνούς Θεολογικού Συμποσίου «*Studia Theologica Doctoralia*» που διοργανώνει κάθε χρόνο στο Ιάσιο η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Ιασίου σε συνεργασία με τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Graz και τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Balamand.

- Συμμετοχή στο Scientific research project «*EuroBioMed - From the diversity of traditions towards a common Euro-Mediterranean bioethical platform - construction of tools for dialogue and action*», με τη συμμετοχή πανεπιστημίων από την Κροατία, Ιταλία, Ισπανία και Ελλάδα.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Έχει δημοσιεύσει συνολικά 7 μονογραφίες, 61 άρθρα, 2 βιβλιοκρισίες και 4 μεταφράσεις και έχει επιμεληθεί τα Πρακτικά μιας Ημερίδας.

Ακολουθεί αναλυτικός κατάλογος δημοσιεύσεων:

Μονογραφίες

1. *Οι κοινωνικές θέσεις του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά*, Θεσσαλονίκη 1998.

2. *Η ιερότητα της ζωής. Η θέση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας σε θέματα βιοηθικής*, Θεσσαλονίκη 2003, ISBN 960 92196-0-8, σ. 342.
3. *Ηθική θεώρηση της έκτρωσης*, Θεσσαλονίκη 2009, Εκδ. Κ. Σφακιανάκη, ISBN 978-960-6681-24-0, σ. 280.
4. *Η ιερότητα της ζωής. Παρουσίαση και αξιολόγηση από άποψη Ορθόδοξης Ηθικής των θέσεων της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας για τη βιοηθική*, Εκδ. Κ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2010, ISBN 978-960-6681-34-9, σ. 452.
5. *Η μεταμόσχευση ιστού και οργάνου από ζώντα δότη. Ιατρική και ηθική θεώρηση* (σε συνεργασία με το Δρ. Ιατρ. Εμμανουήλ Νικολούση), Θεσσαλονίκη 2016, ISBN 978-618-5146-38-2, εκδ. Ostracon, σ. 280.
6. *Το επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής*, Θεσσαλονίκη 2016, ISBN 978-618-5146-39-9, εκδ. Ostracon, σ. 290.
7. *Η εμπορευματοποίηση του ανθρωπίνου σώματος. Ηθική θεώρηση της δουλείας και της πορνείας*, Θεσσαλονίκη 2019, ISBN 978-618-5146-83-2, εκδ. Ostracon, σ. 288.

Επιμέλεια Πρακτικών Συνεδρίων / Συλλογικών Έργων

1. *Παρένθετη Μητρότητα. Ο ηθικός προβληματισμός για τη μητέρα, το παιδί και την οικογένεια. Πρακτικά Διεπιστημονικής Ημερίδας εις μνήμην του Καθηγητή Χρήστου Βάντσου, Κόσμος: Πρακτικά 1*, Θεσσαλονίκη 2020 (σε συνεργασία με τους Δ. Κακλαμάνο και Ε. Πεπέ).

<http://ejournals.lib.auth.gr/kosmos/article/view/7784>

Άρθρα (σε επιστημονικά περιοδικά ή βιβλία)

1. «Die Stellungnahme der Russischen Kirche zu Fragen der Bioethik gemäß ihrer Sozialdoktrin vom August 2000» (Η θέση της Ρωσικής Εκκλησίας σε ζητήματα

- βιοηθικής σύμφωνα με την εγκύκλιό της περί κοινωνικών θεμάτων που εξέδωσε τον Αύγουστο του 2000), σε: K. Nikolakopoulos - Ath. Vlatsis – Vl. Ivanov (επιμ.), *Die Orthodoxe Theologie zwischen Ost und West*, Frankfurt am Main 2002, εκδ. Otto Lembeck, σ. 401–411.
2. «*Η θέση της Ρωσικής Εκκλησίας σε θέματα βιοηθικής*», σε: Θεοδορμία 5 (2003) 232-244.
  3. «*Die Lebensmittel aus der Sicht der Orthodoxen Theologie*» (Η κατανάλωση τροφίμων από άποψη ορθόδοξου θεολογίας), σε: Herbert Buckenhüskes (επιμ.), *Ethische und ethnische Aspekte bei der Auswahl und der Herstellung von Lebensmitteln*, εκδ. GDL, Bonn 2004, σ. 149–156.
  4. «*Das neue griechische Gesetz über die assistierte Fortpflanzung und die Haltung der orthodoxen Kirche Griechenlands*» (Ο πρόσφατος νόμος για την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή και η στάση της Εκκλησίας της Ελλάδος), σε: *Orthodoxes Forum*, 18 (2004) 65-74.
  5. «*Η σημασία της ορολογίας στη βιοηθική*», σε: Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. / Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας 9 (2004) 147-160.
  6. «*Η αξιοπρέπεια του ανθρώπου. Έννοια, περιεχόμενο και αξιολόγηση από άποψη Χριστιανικής Ηθικής*», σε: Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. / Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας 10 (2005) 197-215.
  7. «*Η αυτογνωσία κατά τη διδασκαλία του Μ. Βασιλείου*», σε: Θεοδορμία 8 (2006) 495-507.
  8. «*An orthodox approach to bioethics*» (Μία ορθόδοξη προσέγγιση της βιοηθικής), σε: Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ./ Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας 11 (2006) 79-91.
  9. «[Πравославный взгляд на биоэтику](#)» (Πρόκειται για περιληπτική μορφή του άρθρου «An orthodox approach to bioethics», το οποίο μεταφράστηκε στη ρωσική γλώσσα από την ιστοσελίδα Bogoslov.ru.

10. [«An Orthodox View of Philanthropy and Church Diaconia»](#) (Ορθόδοξη θεώρηση της φιλανθρωπίας και της εκκλησιαστικής διακονίας), σε: Christian Bioethics 13 (2007) 251-268 (το άρθρο γράφηκε από κοινού με τη Μαρίνα Κυρούδη).
11. *«Το επιχείρημα του ολισθηρού δρόμου στη βιοηθική»*, σε: Στα βήματα του Αποστόλου Βαρνάβα. Χαριστήριος Τόμος προς τιμήν του Αρχιεπισκόπου Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου Β΄, Λευκωσία 2008, σ. 75-94.
12. *«Βιοηθική: Θεώρηση από άποψη Χριστιανικής Ηθικής»*, σε: Ιερά Μητρόπολις Γερμανίας, Ημερολόγιον 2009, σ. 18 - 33.
13. *«Η ευθανασία ως ζήτημα νοσηματοδότησης της ζωής και του θανάτου»*, σε: Ιατρικό Δίκαιο κ. Βιοηθική, τεύχ. 11 (Ιουλ. - Σεπτ.) 2010, σ. 1.
14. *«The use of chemical substances from an ethical point of view»* (Η χρήση χημικών ουσιών από άποψη ηθικής), σε: Medichem International Workshop «Risk Assessment and Human Exposure to Hazardous Materials», Thessaloniki 2011, σ. 151-155.
15. [«Η αφαίρεση της ζωής. Ο βιοηθικός προβληματισμός στα ζητήματα της έκτρωσης και της ευθανασίας»](#), σε: Πνευματική Διακονία 4 (2011) 42-52.
16. *«Το ζήτημα του AIDS από άποψη Χριστιανικής Ηθικής»*, σε: Θεολογική Σχολή Α.Π.Θ. (έκδ.), Εις μαρτύριον τοις Έθνεσιν. Τόμος Χαριστήριος Εικοσαετηρικός εις τον Οικουμενικόν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαίον, Θεσσαλονίκη 2011, σ. 75-86.
17. *«Euthanasie als Sinnfrage von Leben und Tod»* (Η ευθανασία ως ζήτημα νοσηματοδότησης της ζωής και του θανάτου), σε: Orthodoxes Forum 15 (2011) 173-179.
18. *«Η χριστιανική προσέγγιση της βιοηθικής στην πολυπολιτισμική κοινωνία»*, σε: Analecta Catholica 2 (2013) 109-125.
19. *«Η φιλανθρωπία κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά»*, σε: Κόσμος 2 (2013)

103-113.

20. «*Η φιλία κατά τον άγιο Ιωάννη το Χρυσόστομο*», σε: Θεολογία και σύγχρονη εκκλησιαστική ζωή (συλλ. έργ.), Θεσσαλονίκη 2014, σ. 259-266.
21. «*Η χρησιμοποίηση χημικών προϊόντων. Θεώρηση Οικολογικής Ηθικής*», σε: Θεολογία και σύγχρονη εκκλησιαστική ζωή (συλλ. έργ.), Θεσσαλονίκη 2014, σ. 195-203.
22. «*Ο ηθικός προβληματισμός για τον εγκεφαλικό θάνατο στη ρωμαιοκαθολική θεολογία*», σε: Θεολογία και σύγχρονη εκκλησιαστική ζωή (συλλ. έργ.), Θεσσαλονίκη 2014, σ. 205-238.
23. «*Ethik des Lebensbeginns. Eine griechisch - orthodoxe Position*», σε: Rupert Scheule (έκδ.), Ethik des Lebensbeginns. Ein interkonfessioneller Diskurs, Regensburg 2015, εκδ. Pustet, σ. 66-88.
24. «*Οι θέσεις τής Αγίας καί Μεγάλης Συνόδου τής Όρθόδοξου Έκκλησίας γιά τή βιοηθική*», σε: Το επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής, Θεσσαλονίκη 2016, σ. 73-83.
- Επίσης, σε: Εκκλησιαστικός Κήρυκας. Θεολογική Επετηρίδα της Ι. Μητροπόλεως Κιτίου 24 (2018) 76-89.
25. «*Η ήθική τής έναρξης τής ζωής από όρθόδοξη άποψη*», σε: Το επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής, Θεσσαλονίκη 2016, σ. 97-120.
26. «*Τό πρόσωπο στή συνάφεια τής ιατρικώς ύποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Θεολογική προσέγγιση*», σε: Το επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής, Θεσσαλονίκη 2016, σ. 121-133.
- Επίσης, σε: Ε. Καλοκαιρινού - Ε. Πρωτοπαπαδάκης - Τρ. Ζέλκα (επιμ.), Ο άνθρωπος και οι τεχνικές της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, εκδ. Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2018, σ. 39-54.
27. «*Άναπαραγωγική κλωνοποίηση: ή προσέγγιση τής Όρθόδοξης Ηθικής*», σε: Το επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής,

- Θεσσαλονίκη 2016, σ. 135-142.
28. «*Η εὐθανασία ὡς ζήτημα νοσηματοδότησης τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου*», σε: Το επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής, Θεσσαλονίκη 2016, σ. 159-168.
  29. «*Ἡ κάυση τῶν νεκρῶν καί τό μήνυμα τῆς Ἀνάστασης*», σε: Το επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής, Θεσσαλονίκη 2016, σ. 181-189.
  30. «*Лицение жизни. Биоэтическая проблематика в вопросах абортов и эвтаназии*», σε: Το επιστημονικά εφικτό και το ηθικά ορθό. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής, Θεσσαλονίκη 2016, σ. 261-275.
  31. «*Influența morală a icoanei și a imaginilor după Sfinții Părinți ai Bisericii*» (Η ηθική επίδραση της εικόνας και των θεαμάτων κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας), σε: Facultatea de Teologie Ortodoxă Târgoviște, *Misiune, spiritualitate, cultură*, Editura Bibliotheca, Târgoviște 2017, σ. 99-109.
  32. «*Ο άνθρωπος ως συνδημιουργός. Θεολογικές προϋποθέσεις της ηθικής της αναπαραγωγής*», σε: Μ. Κανελλοπούλου-Μπότη, Ε. Πρωτοπαπαδάκης, Φ. Παναγοπούλου-Κουτνατζή (επιμ.), Βιοηθικοί προβληματισμοί ΙΙΙ. Το παιδί, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2018, σ. 77-87.
  33. «*Lebensschutz um jeden Preis? Fragen zur Bioethik - Orthodoxe Perspektive*», σε: B. Stubenrauch - A. Vlטים - D. Nüssen - M. Huber (επιμ.), 500 Jahre Reformation - wo steht die Ökumene?, εκδ. Lit Verlag, Münster (μ.ά.) 2018, σ. 299-307.
  34. «*The Church's prayer on deathbed and the moral reflection on euthanasia*», σε: Conatus-Journal of Philosophy, 3, 2 (2018),119-127. DOI:<http://dx.doi.org/10.12681/conatus.19396>.
  35. «*Η ενημέρωση του ασθενή, τα ιατρικά δεδομένα και το φαινόμενο placebo*», σε: Μαρία Κανελλοπούλου-Μπότη, Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή (επιμ.), Βιοηθικοί Προβληματισμοί ΙV. Δεδομένα Υγείας και Γενετικά Δεδομένα, εκδ.

Παπαζήση, Αθήνα 2019, σ. 265-277.

36. «*The Positions of the Holy and Great Council of the Orthodox Church on bioethics*», σε: Viorel Sava (επιμ.), *Fidelitate Tradițională și creativitate înnoitoare: Secvențe actuale din cercetările tinerilor doctoranzi*, Iași 2019, σ. 103-111.
37. «*Το φυσικό και το τεχνητό στον αθλητισμό. Ηθική θεώρηση της φαρμακοδιέγερσης (doping)*», σε: Κοινωνία 40, 1 (2019) 19-27.
38. «*Η ευχή της Εκκλησίας εις ψυχορραγούντα και ο ηθικός προβληματισμός για την ευθανασία*», σε: Αγία Γραφή και Πολιτισμός. Τιμητικός τόμος στον Καθηγητή Χρήστο Κ. Οικονόμου, εκδ. Κέντρο Μελετών Ι. Μ. Κύκκου, Θεσσαλονίκη - Λευκωσία 2020, τομ. Β': Θεολογικές Μελέτες, σ. 15-25.
39. «*Ethical and practical considerations on cancer recommendations during COVID-19 pandemic*» (το άρθρο γράφηκε από κοινού με τον Χρήστο Μελίδη), σε: *Molecular and Clinical Oncology* 13, 5 (2020) DOI:[10.3892/mco.2020.2075](https://doi.org/10.3892/mco.2020.2075).
40. «*Παρένθετη μητρότητα: Πράξη ανιδιοτελούς προσφοράς ή εμπορευματοποίησης του σώματος;*», σε: Μ. Βάντσος - Δ. Κακλαμάνος - Ε. Πεπές (επιμ.), *Παρένθετη Μητρότητα. Ο ηθικός προβληματισμός για τη μητέρα, το παιδί και την οικογένεια. Πρακτικά Διεπιστημονικής Ημερίδας εις μνήμην του Καθηγητή Χρήστου Βάντσου*, Κόσμος: Πρακτικά 1, Θεσσαλονίκη 2020, σ. 85-97.
41. «*Are We Playing God by Editing our Genes? An Orthodox Perspective*», σε: *Orthodoxes Forum* 34, 1 (2020) 27-35.
42. «*Ζημιώνεται ή ωφελείται ο ζων δότης; Ένα καίριο ερώτημα για την ηθική θεώρηση της μεταμόσχευσης οργάνου*», σε: Κοινωνική Θεολογία. Από τη μεταθρησκευτική ανθρωπολογία στην ηθική των θρησκειών. Αφιερωματικός τόμος στον καθηγητή και κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ Απόστολο Β. Νικολαΐδη, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2020, σ. 379-390.
43. «*The teaching of Saint Nectarios on faith in his work 'Know thyself'*», σε:

- Viorel Sava (επιμ.), *Aspecte Ale Cercetării Științifice Doctorale, Astăzi, Iași* 2020, σ. 69-78.
44. «*Prietenia după Sfântul Ioan Gură de Aur*» (μετάφρ. καθηγ. Ion Croitoru), σε: Nifon Mihăiță - Florea Ștefan - Marian Vîlcu (επιμ.), *Misiune, Spiritualitate, Cultură. Simpozionul internațional «Teologie și tradiție, spiritualitate și modernitate. Contribuția patriarhilor Nicodim Munteanu și Iustin Moiescu și a traducătorilor de cărți bisericești la spiritualitatea și cultura românească»,* Târgoviște 2020, σ. 113-119.
  45. «*Is the participation of the Christian in war ethically acceptable? An orthodox approach on the basis of two patristic references*», σε: Myriam Wijlens - Vladimir Shmaliy - Simone Sinn (ed.), *Churches and Moral Discernment, Volume 2: Learning from History (Faith and Order Paper No. 229)*, Geneva 2021, σ. 190-203 (το άρθρο γράφηκε από κοινού με την Kristina Mantasavili).
  46. «*Η ηθική επίδραση της εικόνας και των θεαμάτων κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας*» σε: *Κληρονομία*, τόμ. 39, τεύχη Α'-Β (2021) 115-126.
  47. «*Transplantation - orthodox*» σε: *Lexikon für Kirchen- und Religionsrecht*, τόμ. 4, εκδ. Ferdinand Schöningh, Paderborn 2021, σ. 458-460.
  48. «*Η πανδημία υπό το πρίσμα της χριστιανικής ηθικής*», σε: *Πνευματική Διακονία* 14 (2021) 66-69.
  49. «*Επεξεργασία του ανθρωπίνου γονιδιώματος: Πρόοδος ή αλαζονεία; Θεώρηση Ορθόδοξης Βιοηθικής*», σε: *Γονίδιο θεϊκής προέλευσης. Άνθρωπος, ανταλλακτικό ή αντικείμενο έρευνας και πειραματισμού; Πρακτικά Θεολογικής Επιστημονικής Ημερίδας*, Αθήνα 2021, σ. 29-44.
  50. «*Die dogmatischen Grundlagen der Sozialdoktrin des ökumenischen Patriarchats von 2020*», σε: *Orthodoxes Forum* 35, 1-2: *Orthodoxe Theologie und Kirche in und aus der Ökumene verstehen. Zum 65. Geburtstag und Dienstabchied von Athanasios Vletsis* (2021) 193-202.
  51. «*Будско достојанство: Појам, садржај и вредновање из угла хришћанске*

- emike»* (μετάφρ. Obrad Karanovic), σε: *Religija & Tolerancija*, Vol. XIX, No 36, July – December, 2021, σ. 391-405.
52. «*Η περί πίστεως διδασκαλία του αγίου Νεκτάριου στο έργο του 'Το γνώθι σεαυτόν'*», σε: Σ. Λάμπρου - Ι. Μπάκας (επιμ.), *Φίλων δώρημα τῷ Καθηγητῇ Ἄθαν. Ἐ. Καραθανάση*, εκδ. Κ.& Μ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2022, σ. 89-97.
  53. «*Man as co-creator: Theological presuppositions of the ethics of reproduction*», σε: Viorel Sava (επιμ.), *De la Lumina Rugăciunii la Teologia Luminii: aspecte ale cercetării doctorale actuale*, Iași 2022, σ. 91-98.
  54. «*Rugăciunea Bisericii pentru cel muribund și problematizarea morală privind eutanasia*» (μετάφρ. καθηγ. Ion Croitoru), σε: Nifon Mihăiță - Florea Ștefan - Marian Vîlcu (επιμ.), *Misiune, Spiritualitate, Cultură. Simpozionul internațional «Teologie și viață, slujire și artă creștină în contextul lumii de azi»*, Târgoviște 2022, σ. 167-176.
  55. «*Οι προκλήσεις της σύγχρονης τεχνολογίας και η βιοηθική. Οι θέσεις του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου*», σε: *Ἄνθρωπος* 9 (2023) 53-63.
  56. «*Die Heiligkeit des Lebens aus der Sicht der orthodoxen Bioethik*», σε: Pablo Argarate - Willibald Hopfgartner (επιμ.), *Zwischen Gott und Welt: das Heilige. Religiöse Erfahrungen und theologische Reflexion*, εκδ. Tyrolia, Innsbruck - Wien 2023, σ.141-160.
  57. «*Patristic views on the relationship between man and animals*», σε: Viorel Sava (επιμ.), *De la teologia rostită la cântul teologic: Misiunea doxologică a cercetării teologice, astăzi*, Editura Doxologia, Iași 2023, σ. 59-69.
  58. «*Persoana în Contextul Reproducerii Asistate. Abordare Teologică*» (μετάφρ. καθηγ. Ion Croitoru), σε: Nifon Mihăiță - Florea Ștefan - Marian Vîlcu (επιμ.), *Misiune, Spiritualitate, Cultură. Simpozionul internațional „Teologie și viață, slujire și artă creștină în contextul lumii de azi”*, Târgoviște 2023, σ. 28-39.
  59. «*Mediterranean Bioethics in the bioethically lessknown Mediterranean: a struggle for identity*», σε: *Medicina e Morale* 73, 2 (2024) 219-225 (από κοινού

με τους συναδέλφους του project EuroBioMed).

60. «*Philanthropy according to Saint Gregory Palamas*», σε: *Philanthropia* 1,1 (2024) 62-70.
61. «*Η δερματοστιξία (τατουάζ) από άποψη Χριστιανικής Ηθικής*», σε: Ιωάννης Λαδάς - Φιλόθεος Φώτιος Μαρούδας (επιμ.), *Βιοηθική και Νέοι*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2024, σ. 259-276.

Βιβλιοκρισίες

1. Βιβλιοκρισία του έργου του Βασιλείου Φανάρα, *Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. Ηθικοκοινωνική Προσέγγιση*, Θεσσαλονίκη 2000 (στη γερμανική γλώσσα), σε: *Orthodoxes Forum* 16 (2002) 283-284.
2. Βιβλιοκρισία του έργου του Μητροπολίτου Αυστρίας Μιχαήλ Στάϊκου, *Auferstehung. Von erlebter orthodoxer Spiritualität* (Ανάσταση. Η βίωση της πνευματικής ζωής), Βιέννη 2000 (στη γερμανική γλώσσα), σε: *Orthodoxes Forum* 17 (2003) 235-238.

Μεταφράσεις

1. Μετάφραση από τη γερμανική του άρθρου του καθηγητού Θεοδώρου Νικολάου «*Σκέψεις περί του μέλλοντος του Χριστιανισμού*», σε: Βουλγαράκη Ηλία κ.α. (εκδ.), *Ορθοδοξία και Οικουμένη. Χαριστήριο τόμος προς τιμήν του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου Α΄*, Αθήνα 2000, σ. 95–106.
2. Μετάφραση από τη γερμανική των συμπερασμάτων του Πανορθόδοξου Επιστημονικού Συμποσίου «*Η μαρτυρία της Εκκλησίας στην τρίτη χιλιετία*», το οποίο έλαβε χώρα στις 11. – 19.06.2000 στην Ιερουσαλήμ, σε: *Orthodoxes Forum* 14 (2000) 229–230.

3. Μετάφραση από τη γερμανική από κοινού με το Δρ. Ανάργυρο Αναπλιώτη του άρθρου του καθηγητού Θεοδώρου Νικολάου «*Το ιδεώδες της συναλληλίας. Κράτος και Εκκλησία εξ απόψεως ορθοδόξου*», σε: Θεολογία και κόσμος σε διάλογο. Τιμητικός Τόμος στον Καθηγητή Γεώργιο Μαντζαρίδη, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 391-411.
4. Μετάφραση από τη γερμανική του άρθρου του καθηγητού J. Müller «*Ελευθεροτεκτονισμός και Καθολική Εκκλησία. Φόβοι – Αντιπαραθέσεις – Προσπάθειες διαλόγου*», σε: Θεοδορμία 9 (2007) 213-232.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΕ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Έχει συμμετάσχει με εισήγηση σε 73 Συνέδρια ή Συμπόσια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και έχει δώσει 28 Διαλέξεις σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Συνέδρια - Συμπόσια - Ημερίδες

1. Εισήγηση στο 31^ο Ιερατικό Συνέδριο της Ιεράς Μητρόπολης Γερμανίας στις 01-11-2000 στο Μόναχο με θέμα «*Βιοηθική και θεολογικός προβληματισμός*». Το γενικό θέμα του Συνεδρίου ήταν «*2000 χρόνια Χριστιανισμού. Θεολογικές κατόψεις και προοπτικές*».
2. Εισήγηση στην 4η Ημερίδα του Συνδέσμου Ορθόδοξης Νεολαίας Γερμανίας (Orthodoxer Jugendbund) στις 23.03.2002 στο Μόναχο με θέμα: «*Orthodoxe Theologie in München: Fakten und Perspektiven*» (Ορθόδοξη Θεολογία στο Μόναχο: σημερινή κατάσταση και προοπτικές).
3. Εισήγηση στο Συνέδριο της Ένωσης Γερμανών Τεχνολόγων Τροφίμων (Gesellschaft Deutscher Lebensmitteltechnologen) στις 21. – 22.10.2002 στο Τρίερ με θέμα: «*Die Lebensmittel aus der Sicht der Orthodoxen Theologie*» (Η κατανάλωση τροφίμων από άποψη ορθοδόξου θεολογίας). Το θέμα του

συνεδρίου ήταν: «*Ethische und ethnische Aspekte bei der Auswahl und Herstellung von Lebensmitteln*» (Ηθικές και εθνικές απόψεις στην επιλογή και παραγωγή τροφίμων).

4. Εισήγηση στην Ημερίδα «*Η θεολογία και η ψυχοσωματική υγεία των νέων*», που διοργάνωσε το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης στις 16 Απριλίου 2005, με θέμα: «*Ανθρώπινη αξιοπρέπεια και ψυχοσωματική υγεία*».
5. Εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «*Christianity in our life. Past, Present, Future*» με θέμα «*An orthodox view of bioethical dilemmas*» (Μία ορθόδοξη θεώρηση βιοηθικών διλημάτων), που διοργάνωσε το Πατριαρχείο Γεωργίας στην Τιφλίδα στις 24-26 Νοεμβρίου 2005.
6. Εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «*Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος – 1600 έτη (407-2007)*», που διοργάνωσε το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. στην αίθουσα τελετών του ιδίου Πανεπιστημίου στις 22 – 25 Νοεμβρίου 2007 με θέμα «*Η φιλία κατά τον άγιο Ιωάννη το Χρυσόστομο*».
7. Εισήγηση στην Ημερίδα που διοργάνωσε το Παράρτημα Θεσσαλονίκης της Επιστημονικής Εταιρείας Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδας την Τετάρτη 28 Νοεμβρίου 2007 στην αίθουσα τελετών του Α.Π.Θ. με θέμα «*Το θέμα του AIDS από άποψη Χριστιανικής Ηθικής*».
8. Εισήγηση στο Διεθνές Workshop «*Risk Assessment and Human Exposure to Hazardous Materials*» (Εκτίμηση του κινδύνου έκθεσης του ανθρώπινου οργανισμού σε τοξικούς παράγοντες) που διοργανώθηκε από το Εργαστήριο Ιστολογίας – Εμβρυολογίας και Ανθρωπολογίας της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. σε συνεργασία με τη Διεθνή Επιστημονική Εταιρεία MEDICHEM και πραγματοποιήθηκε στις 21-24 Οκτωβρίου 2009 στο Αμφιθέατρο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. με θέμα «*The use of chemical substances from an ethical point of view*» (Η χρήση χημικών ουσιών από άποψη ηθικής).
9. Εισήγηση στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Δήμου Μηχανιώνας (Σχολή

Ψυχολογίας και Θρησκείας) στις 18 Μαρτίου 2010 με θέμα: «*Ορθοδοξία και Βιοηθική*».

10. Εισήγηση στο Θεολογικό Σεμινάριο «*The Responsibility of Church and Theology in the Postmodern Secularized World*», που διοργάνωσε η Παλαιοκαθολική Θεολογική Σχολή Βέρνης σε συνεργασία με το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών και την Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία στις 15 - 18 Σεπτεμβρίου 2010 στη Θεσσαλονίκη, με θέμα: «*Die Verantwortung der Orthodoxen Theologie und Kirche angesichts der bioethischen Problemen unserer Zeit*».
11. Εισήγηση στην Ημερίδα «*Ευθανασία: ιατρική, νομική και θεολογική προσέγγιση*» που διοργάνωσε το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. στις 22 Νοεμβρίου 2010 με θέμα: «*Η ευθανασία ως ζήτημα νοηματοδότησης της ζωής και του θανάτου*».
12. Εισήγηση στο Συνέδριο της Ι.Μ. Θεσσαλονίκης για τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά στις 13 Μαρτίου 2011 με θέμα: «*Η φιλανθρωπία κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά*».
13. Εισήγηση στο Συμπόσιο «*Βιοηθικά διλήμματα: Η αρχή της ζωής*» που διοργάνωσε η Ι. Αρχιεπισκοπή Καθολικών Αθήνας στις 6-7 Μαΐου 2011 με θέμα: «*Η χριστιανική προσέγγιση της βιοηθικής στην πολυπολιτισμική κοινωνία*».
14. Εισήγηση στην Ημερίδα «*Ο θεσμός της δωρεάς οργάνων και οι μεταμοσχεύσεις*» που διοργάνωσε η Φιλόπτωχος Αδελφότητα Ανδρών Θεσσαλονίκης στις 22 Μαΐου 2011 με θέμα «*Ηθική θεώρηση της δωρεάς οργάνων*».
15. Εισήγηση στην Ημερίδα «*Ζητήματα Ηθικής και Βιοηθικής στις μέρες μας*» που διοργάνωσε η ΔΑΠ-ΝΔΦΚ στη Θεσσαλονίκη στις 27 Μαρτίου 2012 με θέμα: «*Ηθική θεώρηση της έκτρωσης*».
16. Εισήγηση στο Διεθνές Σεμινάριο Βιοηθικής «*Individueller Wille und ethisch-rechtliche Willenskonstrukte in Medizin- und Bioethik*» που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Hagen και πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο στις 17 Ιουνίου -

- 1 Ιουλίου 2012 με θέμα: *«Patientenverfügung. Die ethische Dimension aus der Sicht der orthodoxen Theologie»*.
17. Εισήγηση στην Ημερίδα *«Ειδική αγωγή: Σύνδρομο Down. Επαγγελματικός προσανατολισμός μέσω της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης»*, που διοργάνωσε η ΠΑΣΠ Θεολογικής την Τετάρτη 10 Απριλίου 2013 στη Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. με θέμα: *«Σύνδρομο Down: ηθική προσέγγιση»*.
18. Εισήγηση στην Ημερίδα για την Δωρεά Οργάνων & Debate για τον Νέο Νόμο, που διοργάνωσε η Ελληνική Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων & Ανταλλαγών Φοιτητών Ιατρικής (HelMSIC) Θεσσαλονίκης την Τετάρτη 15 Μαΐου στο Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων Α.Π.Θ με θέμα: *«Δωρεά οργάνων: ηθική θεώρηση»*.
19. Εισήγηση στην Ημερίδα που διοργάνωσε η ΔΑΠ-ΝΔΦΚ στη Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. την Τετάρτη 27 Νοεμβρίου 2013 με θέμα: *«Η θεώρηση του θανάτου και η νοηματοδότηση της ζωής»*.
20. Εισήγηση στο Συνέδριο *«Αρχή της Ζωής και Βιοηθική: Προβλήματα και Προβληματισμοί»* που διοργάνωσε το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Λευκωσία στις 10 Μαΐου 2014 με θέμα: *«Η αξία της αγέννητης ζωής: Τα ζητήματα της έκτρωσης και της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής»*.
21. Εισήγηση στο 9. Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο *Νόσου Alzheimer & Συγγενών Διαταραχών* που διοργάνωσε το Πανελλήνιο Ινστιτούτο Νευροεκφυλιστικών Νοσημάτων σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Νόσου Alzheimer & Συγγενών Διαταραχών στη Θεσσαλονίκη στις 14-17 Μαΐου 2015 με θέμα: *«Βιοηθική και δωρεά οργάνων»*.
22. Εισήγηση στην επιστημονική ημερίδα με θέμα: *«Παιδί – Έφηβος και αθλητισμός»* που διοργάνωσε η Ένωση Καλαθοσφαιρικών Σωματείων Χαλκιδικής σε συνεργασία με το Δήμο Πολυγύρου στις 23 Μαΐου 2015 στον Πολύγυρο με θέμα: *«Ηθική θεώρηση της φαρμακοδιέγερσης στον αθλητισμό (ντόπινγκ)»*.

23. Εισήγηση στην Επιστημονική Ημερίδα με θέμα: «*Από το Πάθος στην Ανάσταση: Το νόημα της ορθόδοξης σωτηριολογίας*» που διοργάνωσε ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψηφίων Διδακτόρων Απόστολος Ιάσων ο Θεσσαλονικεύς του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. στην Αίθουσα τελετών της Ι.Μ. Θεσσαλονίκης στις 26 Μαΐου 2016 με θέμα: «*Η καύση των νεκρών και το μήνυμα της Ανάστασης*».
24. Εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο προς τιμήν του Καθηγητού Hristo Stojanov Hristov «*Das Christentum und Europa*» με θέμα «*Abtreibung und Infantizid: ihr Zusammenhang aus der Sicht der Orthodoxen Bioethik*» (Εκτρωση και βρεφοκτονία: η σχέση τους από άποψη Ορθόδοξης Βιοηθικής), που διοργάνωσε στη Σόφια η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Σόφιας στις 1-3 Δεκεμβρίου 2016.
25. Εισήγηση στο 4^ο Συνέδριο Ιατρικής Ευθύνης και Βιοηθικής που συνδιοργάνωσαν στην Αθήνα το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, το Ελληνικό Κλιμάκιο της Έδρας Βιοηθικής της UNESCO, το εργαστήριο Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ και η e-Θέμις στις 9-10 Δεκεμβρίου 2016 με θέμα: «*Ο άνθρωπος ως συνδημιουργός. Θεολογικές προϋποθέσεις της ηθικής της αναπαραγωγής*».
26. Εισήγηση στο 10. Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο Νόσου Alzheimer & Συγγενών Διαταραχών και 2ο Μεσογειακό Συνέδριο Νευροεκφυλιστικών Νοσημάτων που διοργάνωσε η Ελληνική Εταιρεία Νόσου Alzheimer & Συγγενών Διαταραχών σε συνεργασία με το Πανελλήνιο Ινστιτούτο Νευροεκφυλιστικών Νοσημάτων στη Θεσσαλονίκη στις 2-5 Φεβρουαρίου 2017 με θέμα: «*Η ευχή της Εκκλησίας εις ψυχορραγούντα και ο ηθικός προβληματισμός για την ευθανασία*».
27. Εισήγηση στην Επιστημονική Ημερίδα «*Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος και το μήνυμά της στο σύγχρονο κόσμο*», που διοργάνωσαν τα δύο Τμήματα της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. σε συνεργασία με την Ι. Μ. Θεσσαλονίκης την Πέμπτη 27 Απριλίου 2017, με θέμα: «*Οι θέσεις της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για τη βιοηθική*».

28. Εισήγηση στο 1. Διεπιστημονικό Συμπόσιο με τίτλο «*Πότε πρέπει να πεθαίνουμε;*», που διοργάνωσε στα Ιωάννινα στις 28-30 Απριλίου 2017 η Σχολή Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με θέμα: «*Η ευχή της Εκκλησίας εις ψυχορραγούντα και ο ηθικός προβληματισμός για την ευθανασία*».
29. Εισήγηση στην Ημερίδα που διοργάνωσαν η Ιερά Μητρόπολη Γουμένισσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου και το Γενικό Λύκειο Ευρωπού την Πέμπτη 4 Μαΐου 2017 στον Ευρωπό Κιλκίς με θέμα: «*Ταφή ή κάυση των νεκρών; Ηθική θεώρηση*».
30. Εισήγηση στην επιστημονική εκδήλωση που διοργάνωσαν η Eugen Biser Stiftung και το Zentrum für Ökumenische Forschung του Πανεπιστημίου του Μονάχου στις 8 Μαΐου 2017 στο Μόναχο με θέμα: «*Lebensschutz um jeden Preis? Fragen zur Bioethik*» (Προστασία της ζωής με κάθε τίμημα; Προκλήσεις της βιοηθικής).
31. Εισήγηση στο Εκπαιδευτικό Σεμινάριο της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής στην Αθήνα στις 11 Μαΐου 2017 με θέμα: «*Οι θέσεις των θρησκειών σε βασικά ζητήματα βιοηθικής*».
32. Εισήγηση στην Επιστημονική Εσπερίδα «*Ευθανασία: Λόγος και Αντίλογος. Ηθικές Προσεγγίσεις*», που διοργάνωσαν το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας και το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ στις 18 Μαΐου 2017 στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης με θέμα: «*Ευθανασία: η σημασία του θέματος από θεολογική άποψη*».
33. Εισήγηση στο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο με τίτλο «*Teologie, Iconografie, Mărturisire – Rezistența Bisericii prin Cultură și Spiritualitate*», που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Valahia στο Târgoviște Ρουμανίας στις 30-31 Μαΐου 2017 με θέμα: «*Η ηθική επίδραση της εικόνας και των θεαμάτων κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας*» (Influența etică a icoanei și a reprezentărilor după Sfinții Părinți ai Bisericii).
34. Εισήγηση στο 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιατρικής Ηθικής και Βιοηθικής με τίτλο «*Το φυσικό και το τεχνητό υπό το πρίσμα των αναπαραγωγικών και βελτιωτικών*

- τεχνολογιών», που διοργάνωσαν το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας και το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ στις 8-10 Δεκεμβρίου 2017 με θέμα: «*Το φυσικό και το τεχνητό στον αθλητισμό. Ηθική θεώρηση της φαρμακοδιέγερσης (doping)*».
35. Εισήγηση στο 5^ο Συνέδριο Ιατρικής Ευθύνης και Βιοηθικής με τίτλο «*Δεδομένα Υγείας και Γενετικά Δεδομένα*», που συνδιοργάνωσαν στην Αθήνα στις 19 Ιανουαρίου 2018 το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, το Ελληνικό Κλιμάκιο της Έδρας Βιοηθικής της UNESCO, το εργαστήριο Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ και η e-Θέμις με θέμα: «*Η ενημέρωση του ασθενή, τα δεδομένα υγείας και το φαινόμενο placebo*».
36. Εισήγηση στο διεπιστημονικό συνέδριο με τίτλο «*PLAYING GOD? – The science, theology, and societal issues on gene-editing*», που διοργάνωσε στο Παρίσι στις 27-28 Φεβρουαρίου 2018 το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εκκλησιών με θέμα: «*Are we playing God by editing our genes? An orthodox perspective*».
37. Εισήγηση στο διεπιστημονικό συνέδριο «*Σύγχρονη Βιοηθική. Προκλήσεις - Προσεγγίσεις - Προοπτικές*», που διοργάνωσαν στις 4-6 Μαΐου 2018 η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ηλείας και η Ιερά Μητρόπολη Ηλείας με θέμα: «*Ζημιώνεται ή ωφελείται ο ζων δότης; Ένα καίριο ερώτημα για την ηθική θεώρηση της μεταμόσχευσης οργάνου*».
38. Εισήγηση στο διεθνές επιστημονικό συμπόσιο “*Studia Theologica Doctoralia*”, που διοργάνωσε στις 7-8 Μαΐου 2018 στο Ιάσιο (Ρουμανία) η Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή «Dimitru Stăniloae» του Πανεπιστημίου του Ιασίου με θέμα: «*The positions of the Holy and Great Council of the Orthodox Church on bioethics*».
39. Εισήγηση στο διεθνές συνέδριο με τίτλο «*Orthodoxie und Moderne*», που διοργάνωσαν στις 8-9 Ιουνίου 2018 η Gesellschaft für das Studium des christlichen Ostens και η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Κιέλου (Kiel)

με θέμα: «*Orthodoxe Bioethik im Angesicht der Moderne*» (Η ορθόδοξη βιοηθική στο σύγχρονο κόσμο).

40. Εισήγηση στο 27ο Συνέδριο των Ενόπλων Δυνάμεων στις 19 Οκτωβρίου 2018 στη Θεσσαλονίκη με θέμα: «*Προς αναζήτηση μια νέας ηθικής (βιοηθική) απέναντι στα ζώα, στη φύση και στον άνθρωπο. Προσέγγιση Ορθόδοξης Βιοηθικής*».
41. Εισήγηση στη Διεπιστημονική Ημερίδα «*Παρένθετη μητρότητα: Ο ηθικός προβληματισμός για τη μητέρα, το παιδί και την οικογένεια*», που διοργάνωσαν στις 5 Δεκεμβρίου 2018 το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας και το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ με θέμα: «*Παρένθετη μητρότητα: Πράξη ανιδιοτελούς προσφοράς ή εμπορευματοποίησης του σώματος;*».
42. Εισήγηση στο διεθνές επιστημονικό συμπόσιο «*Studia Theologica Doctoralia*», που διοργάνωσε στις 13-14 Μαΐου 2019 στο Ιάσιο (Ρουμανία) η Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή «*Dimitru Stăniloae*» του Πανεπιστημίου του Ιασίου με θέμα: «*Is the participation of the Christian in war ethically acceptable? An orthodox approach on the basis of the patristic teaching*».
43. Εισήγηση στο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο με τίτλο «*Teologie și tradiție, spiritualitate și modernitate*», που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Valahia στο Târgoviște Ρουμανίας στις 29-31 Μαΐου 2019 με θέμα: «*Prietenia după Sfântul Ioan Gură de Aur*». (Η φιλία κατά τον άγιο Ιωάννη Χρυσόστομο).
44. Εισήγηση στη θεολογική ημερίδα «*Γονίδιο θεϊκής προέλευσης. Γονιδίωμα: Άνθρωπος ανταλλακτικό ή αντικείμενο έρευνας και πειραματισμού*» που διοργάνωσε στην Αθήνα ο Σύλλογος Θεολόγων “Μέθεξις” με θέμα: «*Επεξεργασία του ανθρωπίνου γονιδιώματος: πρόοδος ή αλαζονεία;*».
45. Εισήγηση στο 6th International Summer School: Bioethics in Context με τίτλο «*Human Beings – Nonhuman Beings – Nature*» που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Hagen και πραγματοποιήθηκε στο Trogir της Κροατίας στις 30 Ιουνίου - 7

Ιουλίου 2019 με θέμα: «*Nature and nonhuman beings from an orthodox point of view*».

46. Εισήγηση στη Θεολογική Ημερίδα «*Η αυτοχειρία ως πρόκληση προς το σύγχρονο θεολογικό και εκκλησιαστικό λόγο*», που διοργάνωσαν η Ιερά Μητρόπολις Αιτωλίας και Ακαρνανίας και το Παράρτημα Αιτωλοακαρνανίας της Πανελληνίου Ενώσεως Θεολόγων στο Παναιτώλιο στις 19 Οκτωβρίου 2019 με θέμα: «*Αυτοχειρία: Ο ηθικός προβληματισμός και η χριστιανική προσέγγιση*».
47. Εισήγηση στο 7th International Summer School: Bioethics in Context με τίτλο «*Medicine between Science and Art of Healing*» που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Hagen και πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο στις 25 Οκτωβρίου - 1 Νοεμβρίου 2020 με θέμα: «*Medicine and Spiritual Questions. An Orthodox Perspective*».
48. Εισήγηση στο 2ο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο με τίτλο «*Νεκτάριον τιμήσωμεν πιστοί. Βίος και έργο του αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως του θαυματουργού*», που διοργάνωσε η Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων στις 13-14 Νοεμβρίου 2020 και πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά, με θέμα: «*Η περί πίστεως διδασκαλία του αγίου Νεκταρίου στο έργο του 'Το γνώθι σεαυτόν'*».
49. Εισήγηση στη διεπιστημονική ημερίδα με τίτλο «*Επιστήμη, Εκκλησία και Κοινωνία απέναντι στις πανδημίες*», που διοργάνωσε το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού στις 18 Μαρτίου 2021 και πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά, με θέμα: «*Η πανδημία υπό το πρίσμα της χριστιανικής ηθικής*».
50. Εισήγηση στο 12ο και 13ο Διεθνές Θεολογικό Συμπόσιο «*Studia Theologica Doctoralia*» που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Ιασίου, σε συνεργασία με τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Graz, τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Balamand, και το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ στις

- 10-11 Μαΐου 2021 και πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά, με θέμα: «*The teaching of Saint Nectarios on faith in his work 'Know thyself'*».
51. Εισήγηση στο 8th International Summer School: Bioethics in Context με τίτλο «*The Concept of 'Health' and its Implications for Public Health Issues*» που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Hagen και πραγματοποιήθηκε στο Tutzing (Γερμανία) στις 20-27 Ιουνίου 2021 με θέμα: «*Is health the highest good? An orthodox perspective*».
52. Εισήγηση στο 14ο Διεθνές Θεολογικό Συμπόσιο “*Studia Theologica Doctoralia*”, που διοργάνωσε στις 9-10 Μαΐου 2022 στο Ιάσιο (Ρουμανία) η Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή «Dimitru Stăniloae» του Πανεπιστημίου του Ιασίου με θέμα: «*Man as Co-creator: Theological Presuppositions of the Ethics of Reproduction*».
53. Εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «*Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος: Τριάντα χρόνια διακονίας*» που διοργάνωσαν η Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. σε συνεργασία με το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών στις 26-29 Μαΐου 2022 με θέμα: «*Οι προκλήσεις της σύγχρονης τεχνολογίας και η βιοηθική: Οι θέσεις του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου*».
54. Εισήγηση στο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο με τίτλο «*Rugăciunea în viața Bisericii. Tradiția isihastă în spiritualitatea ortodoxă*», που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Valahia στο Târgoviște Ρουμανίας στις 30-31 Μαΐου 2022 με θέμα: «*Rugăciunea Bisericii pentru cel muribund și problematizarea morală privind eutanasia*».
55. Εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με τίτλο «*Eco ευ-ζην: Περιβάλλον, Ζώα, Ηθική*», που διοργάνωσαν το Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Ζώα: Ηθική, Δίκαιο, Ευζωία» του Τμήματος Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ, σε συνεργασία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, την Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης και το Ελληνικό Κλιμάκιο του International Chair in

- Bioethics στη Χάλκη στις 2-4 Ιουνίου 2022 με θέμα: «*Πατερικές απόψεις για τη σχέση του ανθρώπου με τα ζώα*».
56. Εισήγηση στο 9th International Summer School: Bioethics in Context με τίτλο «*Bioethics - Biolaw - Political Consequences in a Postpandemic World*» που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Hagen και πραγματοποιήθηκε στο Ζάγκρεμπ στις 18-23 Ιουνίου 2022 με θέμα: «*The Pandemic as a Challenge for Theology*».
57. Εισήγηση στο 2° Διεθνές Συνέδριο «*Eco-ευ ζην – Περιβάλλον και Οικογένεια: Πυλώνες κοινωνικού πολιτισμού*», το οποίο διοργανώθηκε στην Κωνσταντινούπολη και την Χάλκη στις 15 και 16 Δεκεμβρίου 2022 από το Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας του Τμήματος Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ και το ΔΠΜΣ Ζώα: Ηθική, Δίκαιο, Ευζωία σε συνεργασία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο με θέμα: «*Το πρόσωπο στη συνάφεια της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Θεολογική προσέγγιση*».
58. Εισήγηση στο 13. Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο Νόσου Alzheimer & Συγγενών Διαταραχών και 5ο Μεσογειακό Συνέδριο Νευροεκφυλιστικών Νοσημάτων που διοργάνωσε η Ελληνική Εταιρεία Νόσου Alzheimer & Συγγενών Διαταραχών σε συνεργασία με το Πανελλήνιο Ινστιτούτο Νευροεκφυλιστικών Νοσημάτων στη Θεσσαλονίκη στις 9-12 Φεβρουαρίου 2023 με θέμα: «*Η φροντίδα του ασθενή με άνοια: Προσέγγιση Χριστιανικής Ηθικής*».
59. Εισήγηση στο διήμερο Συνέδριο που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. με τίτλο «*Υπέρ της του κόσμου ζωής: Το κοινωνικό ήθος της Ορθόδοξης Εκκλησίας*» υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις 29-30 Μαρτίου 2023 με θέμα: «*Η τεκνογονία σύμφωνα με το κείμενο του Οικουμενικού Πατριαρχείου για το κοινωνικό ήθος*».
60. Εισήγηση στο 15ο Διεθνές Θεολογικό Συμπόσιο “*Studia Theologica Doctoralia*”, που διοργάνωσε στις 8-9 Μαΐου 2023 στο Ιάσιο (Ρουμανία) η Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή «*Dimitru Stăniloae*» του Πανεπιστημίου του Ιασίου με θέμα: «*Patristic views on the relationship between man and animals*».

61. Εισήγηση στο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο με τίτλο «*Teologie și viață, slujire și artă creștină în contextul lumii de azi*», που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Valahia στο Târgoviște Ρουμανίας στις 29-30 Μαΐου 2023 με θέμα: «*The person in the context of assisted reproduction: A theological approach*».
62. Εισήγηση στο Workshop του 10th International Summer School: Bioethics in Context με τίτλο «*Nature, Culture, and the Plurality of Human-Nature Relationships*» που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Hagen και πραγματοποιήθηκε στο Tutzing (Γερμανία) στις 25 - 27 Ιουνίου 2023 με θέμα: «*Orthodox Bioethics and contemporary interdisciplinary dialogue on Bioethics: Difficulties and perspectives*».
63. Εισήγηση στο 10th International Summer School: Bioethics in Context με τίτλο «*Nature, Culture, and the Plurality of Human-Nature Relationships*» που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο του Hagen και πραγματοποιήθηκε στο Tutzing (Γερμανία) στις 27 Ιουνίου - 2 Ιουλίου 2023 με θέμα: «*Man between God and Creation: The Christian Understanding of Man as Microcosm*».
64. Εισήγηση στο 8th International Summer School: Medical Law and Bioethics με τίτλο «*Minor's Health: Legal, medical and bioethical aspects*» που διοργάνωσε η Νομική Σχολή του Α.Π.Θ. στη Θεσσαλονίκη στις 2-7 Ιουλίου 2023 με θέμα: «*HIV-Infected Children*».
65. Εισήγηση στο 1ο Συνέδριο Βιοηθικής του Οικουμενικού Πατριαρχείου με τίτλο «*Βιοηθική μεταξύ δικαιώματος και ευθύνης*» που διοργάνωσε η Επιτροπή επί της Βιοηθικής του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Ρέθυμνο στις 20-22 Οκτωβρίου 2023 με θέμα: «*Το επιχείρημα της αυτονομίας στη συνάφεια του ηθικού προβληματισμού για την ευθανασία*».
66. Εισήγηση στο 3ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «*Eco-Ev ζην: Βιοηθική και Νέοι*» που διοργάνωσαν το Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας του Τμήματος Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ σε συνεργασία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο

Κωνσταντινούπολης και το ΔΠΜΣ «Ζώα Ηθική, Δίκαιο, Ευζωία» στην Κωνσταντινούπολη στις 8-9 Δεκεμβρίου 2023 με θέμα: «*Η δερματοστιξία (τατουάζ) από άποψη Χριστιανικής Ηθικής*».

67. Εισήγηση στο 13ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας «*Πόλεμος και Ειρήνη: Φιλοσοφικές προσεγγίσεις*» που διοργάνωσαν το Τμήμα Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και η Ελληνική Φιλοσοφική Εταιρεία (ΕΦΕ) στην Αθήνα στις 10-12 Απριλίου 2024 με θέμα: «*Η πατερική διδασκαλία για τη συμμετοχή του Χριστιανού στον πόλεμο*».
68. Εισήγηση στο 16ο Διεθνές Θεολογικό Συμπόσιο “*Studia Theologica Doctoralia*”, που διοργάνωσε στις 13-14 Μαΐου 2024 στο Ιάσιο (Ρουμανία) η Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή «*Dimitru Stăniloae*» του Πανεπιστημίου του Ιασίου με θέμα: «*Tattooing: The point of view of Orthodox Ethics*».
69. Εισήγηση στο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο με τίτλο «*Teologia Orthodoxă și slujirea aproapelui: paradigme, exigențe, tendințe contemporane*», που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Valahia στο Târgoviște Ρουμανίας στις 27-28 Μαΐου 2023 με θέμα: «*Freedom in Christ according to the Apostle Paul*».
70. Εισήγηση στο 11th International Summer School: Bioethics in Context με τίτλο «*Sources of an Integrative Bioethics in the History of Philosophy*» που διοργάνωσε το Α.Π.Θ. που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 23-28 Ιουνίου 2024 με θέμα: «*Patristic Anthropology as the Background of Orthodox Bioethics*».
71. Εισήγηση στο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο με τίτλο «*Η Ορθόδοξη Εκκλησία στον 21ο αιώνα: Προκλήσεις και Προοπτικές*», που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Ε.Κ.ΠΑ. και πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 24-28 Νοεμβρίου 2024 με θέμα: «*Ευθανασία: Μια πράξη ευσπλαχνίας*».
72. Εισήγηση στο Παράλληλο Εργαστήριο «*Η ανανέωση της συνοδικότητας και η μαρτυρία της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου*», που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο

του Διεθνούς Θεολογικού Συνεδρίου με τίτλο «Η Ορθόδοξη Εκκλησία στον 21ο αιώνα: Προκλήσεις και Προοπτικές», που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Ε.Κ.ΠΑ. και πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 24-28 Νοεμβρίου 2024 με θέμα: «*Η συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην προβολή του ορθόδοξου κοινωνικού ήθους*».

73. Εισήγηση στο 2ο Συνέδριο Βιοηθικής του Οικουμενικού Πατριαρχείου με τίτλο «*Τεχνητή Νοημοσύνη και Ορθόδοξος Εκκλησία*» που διοργάνωσε η Επιτροπή επί της Βιοηθικής του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Ρέθυμνο στις 29 Νοεμβρίου - 1 Δεκεμβρίου 2024 με θέμα: «*Ηθική θεώρηση της Τεχνητής Νοημοσύνης: Διδάγματα από την πλατωνική και την πατερική σκέψη*».

Διαλέξεις σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού

1. Διάλεξη στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου στις 12 Ιουνίου 2006 με θέμα: «*Dogmatik oder Ethik? Tendenzen in der neuzeitlichen Orthodoxie*» (Δογματική ή Ηθική; Τάσεις στη σύγχρονη Ορθοδοξία).
2. Διάλεξη στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου στις 13 Ιουνίου 2006 με θέμα: «*Bioethik: das Lieblings- oder Sorgelind der Sozialethik der orthodoxen Theologie?*» (Βιοηθική: το αγαπημένο ή το παραμελημένο παιδί στα πλαίσια της Κοινωνικής Ηθικής της Ορθοδόξου Θεολογίας;).
3. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού Βοστώνης στις 21 Σεπτεμβρίου 2006 με θέμα: «*An orthodox approach to bioethics*» (Μια ορθόδοξη προσέγγιση της βιοηθικής).
4. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού Βοστώνης στις 22 Σεπτεμβρίου 2006 με θέμα: «*The human body in the orthodox tradition*» (Το ανθρώπινο σώμα στην ορθόδοξη παράδοση).

5. Διάλεξη στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου στις 21 Ιουνίου 2011 με θέμα: «*Die christliche Bioethik in der multikulturellen Gesellschaft*» (Η χριστιανική βιοηθική στην πολυπολιτισμική κοινωνία).
6. Διάλεξη στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου στις 30 Ιουνίου 2011 με θέμα: «*Ethische Fragen zu Beginn des menschlichen Lebens*» (Ηθικά ζητήματα κατά την έναρξη της ζωής του ανθρώπου).
7. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Κιέλου (Kiel) στις 25 Μαΐου 2012 με θέμα: «*Orthodoxe Spiritualität und geistliche Vaterschaft*» (Ορθόδοξη πνευματική ζωή και πνευματική πατρότητα).
8. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Κιέλου (Kiel) στις 30 Μαΐου 2012 με θέμα: «*Euthanasie als Sinnfrage von Leben und Tod*» (Η ευθανασία ως ζήτημα νοσηματοδότησης της ζωής και του θανάτου).
9. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Βασιλείας (Basel) στις 24 Σεπτεμβρίου 2013 με θέμα: «*Die orthodoxe Bioethik in der heutigen Gesellschaft*» (Η ορθόδοξη βιοηθική στη σύγχρονη κοινωνία).
10. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Βασιλείας (Basel) στις 25 Σεπτεμβρίου 2013 με θέμα: «*Grundzüge orthodoxer Spiritualität*» (Ο χαρακτήρας της ορθόδοξης πνευματικότητας).
11. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Βερολίνου στις 25 Ιουνίου 2014 με θέμα: «*Christliche und säkulare Bioethik*» (Χριστιανική και κοσμική βιοηθική).
12. Διαλέξεις στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2015 με θέμα: «*Grundzüge Orthodoxer Ethik*» (Θέματα Ορθόδοξης Ηθικής).
13. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Βιέννης στις 13 Ιανουαρίου 2017 με θέμα: «*Aktuelle bioethische Fragen aus orthodoxer Sicht*» (Επίκαιρα θέματα βιοηθικής από ορθόδοξη άποψη).

14. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή “Dimitru Stăniloae” του Πανεπιστημίου του Ιασίου στις 8 Μαΐου 2018 με θέμα: «*The Church's prayer on deathbed and the moral reflection on euthanasia*».
15. Διάλεξη στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου στις 12 Ιουνίου 2019 με θέμα: «*‘Nachsicht üben’? Die ‘Oikonomia’ im Verständnis der Orthodoxen Ethik*» (Να δείχνουμε επιείκεια; Η οικονομία από άποψη Ορθόδοξης Ηθικής).
16. Διάλεξη στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου στις 13 Ιουνίου 2019 με θέμα: «*Problemfelder einer Theologie der Ehe im orthodoxem Verständnis*» (Η θεολογία του γάμου από ορθόδοξη άποψη και η αντιμετώπιση των προβλημάτων του).
17. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή “Dimitru Stăniloae” του Πανεπιστημίου του Ιασίου στις 6 Οκτωβρίου 2021 με θέμα: «*The position of the Early Church on slavery. Reflections on Orthodox Social Ethics*».
18. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Graz στις 21 Μαρτίου 2022 με θέμα: «*Der bioethische Diskurs in Griechenland zu Fragen der Lebensbeginns und der Beitrag der Orthodoxen Kirche*» (Ο βιοηθικός διάλογος στην Ελλάδα για τα θέματα της αρχής της ζωής και η συμβολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας).
19. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Graz στις 23 Μαρτίου 2022 με θέμα: «*Der bioethische Diskurs in Griechenland zu Fragen des Lebensendes und der Beitrag der Orthodoxen Kirche*» (Ο βιοηθικός διάλογος στην Ελλάδα για τα θέματα του τέλους της ζωής και η συμβολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας).
20. Διάλεξη στο Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου στις 6 Μαΐου 2022 με θέμα: «*Der Mensch als Mikrokosmos. Ein wichtiger Aspekt orthodoxer Anthropologie und seine ethische Reflexion*» (Ο άνθρωπος ως μικρόκοσμος: ορθόδοξη ανθρωπολογική διδασκαλία και ηθικές συνέπειες).

21. Διάλεξη στο Research Seminar του Τμήματος Θεολογίας και Φιλοσοφίας του Dublin City University στις 6 Απριλίου 2023 με θέμα: «*The Church's prayer on deathbed and the moral reflection on euthanasia*».
22. Διάλεξη στο μάθημα «*Eastern and Western Christianity in Dialogue*», στο Τμήμα Θεολογίας και Φιλοσοφίας του Dublin City University στις 7 Απριλίου 2023 με θέμα: «*Orthodox and Catholic Bioethics: Similarities and Differences*».
23. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή “Dimitru Stăniloae” του Πανεπιστημίου του Ιασίου στις 10 Μαΐου 2023 με θέμα: «*Main features of Orthodox Bioethics*».
24. Διάλεξη στην εναρκτήρια τελετή του Σαλαμίνιου Ελευθέρου Πανεπιστημίου Αμμοχώστου που συνδιοργάνωσαν η Ιερά Μητρόπολη Κωνσταντίας και Αμμοχώστου και το Πανεπιστήμιο Κύπρου στο Παραλίμνη στις 18 Οκτωβρίου 2023 με θέμα: «*Η πατερική διδασκαλία για τη σεξουαλικότητα και την τεκνογονία ως θεμέλιο της Ορθόδοξης Βιοηθικής*».
25. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Κιέλου (Kiel) στις 17 Απριλίου 2024 με θέμα: «*Der Mensch als Mikrokosmos. Ein wichtiger Aspekt orthodoxer Anthropologie und seine ethische Reflexion*» (Ο άνθρωπος ως μικρόκοσμος: ορθόδοξη ανθρωπολογική διδασκαλία και ηθικές συνέπειες).
26. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Κιέλου (Kiel) στις 18 Απριλίου 2024 με θέμα: «*Die Soziallehre des Ökumenischen Patriarchats: ein Überblick*» (Η κοινωνική διδασκαλία του Οικουμενικού Πατριαρχείου: μια επισκόπηση).
27. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Graz στο πλαίσιο της Διεθνούς Εβδομάδας Erasmus στις 23 Απριλίου 2024 με θέμα: «*Die Sterbehilfe aus der Sicht der orthodoxen Bioethik*» (Η ευθανασία από άποψη ορθόδοξης βιοηθικής).
28. Διάλεξη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Graz στο πλαίσιο της Διεθνούς Εβδομάδας Erasmus στις 24 Απριλίου 2024 με θέμα: «*Orthodoxe Sexualethik in der Soziallehre des Ökumenischen Patriarchats von*

Konstantinopel» (Η ορθόδοξη ηθική για τη σεξουαλικότητα στο κείμενο του Οικουμενικού Πατριαρχείου για το κοινωνικό ήθος της Ορθόδοξης Εκκλησίας).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΗΜΕΡΙΔΩΝ / ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

1. Επιστημονική Εσπερίδα «*Ευθανασία: Λόγος και Αντίλογος. Ηθικές Προσεγγίσεις*», που διοργάνωσαν το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας και το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ στις 18 Μαΐου 2017 στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης.
2. 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιατρικής Ηθικής και Βιοηθικής «*Το φυσικό και το τεχνητό υπό το πρίσμα των αναπαραγωγικών και βελτιωτικών τεχνολογιών*», που διοργάνωσαν το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας και το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ στις 8-10 Δεκεμβρίου 2017.
3. Διεπιστημονική Ημερίδα «*Παρένθετη μητρότητα: Ο ηθικός προβληματισμός για τη μητέρα, το παιδί και την οικογένεια*», που διοργάνωσαν το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας και το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ στη Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ στις 5 Δεκεμβρίου 2018.
4. Erasmus+ Blended Intensive Program (BIP) «*Sources of an Integrative Bioethics in the History of Philosophy*», που διοργάνωσαν στις 23-28 Ιουνίου στη Θεσσαλονίκη το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ και το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού και στο οποίο συμμετείχαν τα φιλοσοφικά Τμήματα από τα Πανεπιστήμια του Hagen (Γερμανία), Linz (Αυστρία), Ζάγκρεμπ (Κροατία), Σόφιας (Βουλγαρία) και Κρήτης.
5. Επιστημονικό Συνέδριο «*Γάμος και Οικογένεια: Παράδοση και Σύγχρονες Εξελίξεις*», που διοργάνωσε ο Τομέας Δικαίου, Οργάνωσης, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού στην

Κομοτηνή στις 9-10 Σεπτεμβρίου 2024 υπό την αιγίδα και ευγενή φιλοξενία της Ιεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας και Κομοτηνής.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΗΜΕΡΙΔΩΝ / ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

1. «*Ευθανασία: ιατρική, νομική και θεολογική προσέγγιση*»: διεπιστημονική ημερίδα που διοργάνωσε το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας στις 22 Νοεμβρίου 2010.
2. «*Το μάθημα των θρησκευτικών: Προβληματισμοί - Επισημάνσεις - Προτάσεις*»: επιστημονικό συνέδριο που διοργάνωσε το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας στις 11-12 Μαρτίου 2013.
3. «*Από την οδύνη στην ελευθερία. Συμβολή στην αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών*»: διεπιστημονική ημερίδα που διοργάνωσε το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας στις 22 Απριλίου 2013.
4. «*Σύγχρονη Βιοηθική. Προκλήσεις- Προσεγγίσεις - Προοπτικές*»: διεπιστημονικό συνέδριο που διοργάνωσαν η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ηλείας και η Ιερά Μητρόπολη Ηλείας στον Πύργο Ηλείας στις 4-6 Μαΐου 2018.
5. «*Η Εκκοσμίκευση του Χριστιανισμού και η Επίδρασή της στη Σύγχρονη παιδεία*», 10ο Πανελλήνιο Θεολογικό Συνέδριο της Πανελληνίας Ένωσης Θεολόγων, Αθήνα 2-3 Νοεμβρίου 2018.
6. «*Ορθόδοξη Θεολογία και Παιδεία: Η συμβολή του Αγ. Ιουστίνου Πόποβιτς και του π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ*»: Διεθνές θεολογικό Συνέδριο που διοργάνωσε η Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων υπό την αιγίδα της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος στην Αθήνα στις 15-16 Νοεμβρίου 2019.
7. «*Νεκτάριον τιμήσωμεν πιστοί. Βίος και έργο του αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως του θαυματουργού*»: 2ο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο που διοργάνωσε η Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων στις 13-14 Νοεμβρίου 2020 και πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά.

8. «*Επιστήμη, Εκκλησία και Κοινωνία απέναντι στις πανδημίες*»: Διεπιστημονική Ημερίδα που διοργάνωσε το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού στις 18 Μαρτίου 2021 και πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά.
9. «*Doctoral Research in Pandemic – Challenges, Solutions, Opportunities*»: 12ο και 13ο Διεθνές Θεολογικό Συμπόσιο «*Studia Theologica Doctoralia*» που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Ιασίου σε συνεργασία με τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Graz, τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Balamand και το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ στις 10-11 Μαΐου 2021 και πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά.
10. «*Η συμβολή της Εκκλησίας στους αγώνες των Ελλήνων για την ελευθερία τους από τον τουρκικό ζυγό*»: Γ΄ Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο που διοργάνωσε η Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων στις 12-13 Νοεμβρίου 2021 στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 χρόνων από την επανάσταση του 1821 και πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά.
11. «*From the Light of Prayer to the Theology of Light – Aspects of Current Doctoral Research*»: 14ο Διεθνές Θεολογικό Συμπόσιο «*Studia Theologica Doctoralia*» που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Ιασίου σε συνεργασία με τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Graz, τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Balamand και το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ στις 9-10 Μαΐου 2022 με φυσική παρουσία και δυνατότητα διαδικτυακής συμμετοχής.
12. «*Οίκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος: Τριάντα χρόνια διακονίας*»: Διεθνές Συνέδριο που διοργάνωσαν η Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ και το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών στη Θεσσαλονίκη στις 26-29 Μαΐου 2022.
13. «*Μνήμες Μικράς Ασίας. Εκκλησία - Ιστορία - Πολιτισμός*»: Δ΄ Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο που διοργάνωσε η Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων στις 11-12 Νοεμβρίου 2022 ως αφιέρωμα στα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή και πραγματοποιήθηκε στη Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ.

14. «Υπέρ της του κόσμου ζωής: Το κοινωνικό ήθος της Ορθόδοξης Εκκλησίας»: Διήμερο Συνέδριο που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 80 έτη δημιουργικής παρουσίας της υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις 29-30 Μαρτίου 2023.
15. «From Discursive Theology to Theological Hymns: The Doxological Mission of Current Theological Research»: 15ο Διεθνές Θεολογικό Συμπόσιο «Studia Theologica Doctoralia» που διοργάνωσε η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Ιασιού σε συνεργασία με τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Graz, τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Balmand και το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ στις 8-9 Μαΐου 2023.
16. «Ορθόδοξη Ελληνική Παιδεία: από τον Ιωάννη Καποδίστρια στον π. Γεώργιο Μεταλληνό»: 11ο Πανελλήνιο Θεολογικό - Επιστημονικό Συνέδριο που διοργάνωσε η Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων στις 23-24 Σεπτεμβρίου 2023 στην Κέρκυρα.
17. «Βιοηθική μεταξύ δικαιώματος και ευθύνης»: 1ο Συνέδριο Βιοηθικής του Οικουμενικού Πατριαρχείου που διοργάνωσε η Επιτροπή επί της Βιοηθικής του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Ρέθυμνο στις 20-22 Οκτωβρίου 2023.
18. «Προσβασιμότητα - Αναπηρία - Εκκλησία»: Διεθνές Συνέδριο που διοργάνωσε το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού στη Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. στις 2-4 Νοεμβρίου 2023.
19. «Eco-Eu ζην: Βιοηθική και Νέοι»: 3ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο που διοργάνωσαν το Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας του Τμήματος Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ σε συνεργασία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως και το ΔΠΜΣ «Ζώα Ηθική, Δίκαιο, Ευζωία» στην Κωνσταντινούπολη στις 8-9 Δεκεμβρίου 2023.
20. «Τεχνητή Νοημοσύνη και Ορθόδοξος Εκκλησία»: 2ο Συνέδριο Βιοηθικής του Οικουμενικού Πατριαρχείου που διοργάνωσε η Επιτροπή επί της Βιοηθικής του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Ρέθυμνο στις 29 Νοεμβρίου - 1 Δεκεμβρίου 2024.

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Γνωρίζει άριστα τη γερμανική γλώσσα, πολύ καλά την αγγλική, ενώ έχει και πτυχίο της ρωσικής.